

Predikan i Kindaholms församling 2015 av Tobias Bäckström

3 sönd i fastan

"Kampen mot ondskan"

1 Sam 17:40-50

Ef 5:1-9

Luk 11:14-26

Ps: 137, 656, 738, 399, 28

Är människan ond eller god? Hur känner jag igen det onda och det goda? Kan det vara så att jag är emot det goda i tron att det är det som är det onda? Det är frågor som dagens evangelium ställer till oss.

Vi möter en diskussion mellan Jesus och hans motståndare. Bakgrunden är att Jesus drev ut en demon ur en person som var stum. De andra kunde inte förneka det som de såg med sina egna ögon. Plötslig kunde han prata. De var alltså också övertygade om att demonen hade blivit utdriven. De delade samma verklighetssyn som Jesus. De bara ifrågasatte i vilkens namn detta hade skett.

Annars har man väl i vårt samhälle mer eller mindre avskaffat djävulen. Kan man tro på något sådant, att det finns en personlig ond makt, en fiende till Gud? Är det inte dags att avskaffa denna medeltidstanke?

Men då kommer vi in på frågan hur ond människan är i sig själv. Det finns många försök att förklara det onda som människan gör. Det beror på misshandel och övergrepp i barndomen, sägen man. Obearbetade saker i ens inre kan ligga där och pyra och plötsligt slå ut i grymma handlingar. Och det ligger naturligtvis mycket i detta. Den moderna psykologin har kommit med många pusselbitar till att förklara människors beteende.

Ändå så tror jag att fler och fler frågar sig: Kan all ondska förklaras? Går det att hitta *inomvärldsliga* samband till all grymhet som vi hör talas om? Eller händer det att vi står där med en ondska så utstuderad att vi måste söka förklaringar som ligger utanför vår synliga verklighet?

Vi får ju idag rapporter om utstuderad ondska från IS, den Islamska staten. Män, kvinnor och barn dödas, torteras och utnyttjas på det mest bestialiska sätt. Frågan som man kan ställa sig är: kan människan, skapad till Guds avbild, begå sådana bestialiska handlingar helt utan påverkan utifrån, av en ond makt? Avskaffar man denna onda makt så tvingas man göra människan ondare än vad hon kanske är.

Detta handlar inte om att frånta människan hennes ansvar. Vi kan inte ge oss själva frisedel och skylla på övernaturliga maktens spel med våra liv. Djävulen har ingen makt över oss, om vi inte ger honom den. Men i kampen mot ondskan, både mot ondskan utanför oss, men

framför allt mot ondskan som lurar i vårt inre, vore det ett stort taktiskt misstag att inte räkna med vår värsta fiende.

Men tillbaka till min ursprungliga fråga: kan vi hamna så snett att vi bekämpar det goda i tron att *det* är det onda. Fariséerna menade att det var med Belsebul hjälp, de onda andarnas furste som Jesus drev ut demonerna. De såg Guds ingripande, de såg hur människor befriades från ondskans grepp, och helades från sitt lidande. Ändå tyckte de att de såg ondska! Det här är en varning även till oss: blir vi för låsta i prestige kan vår blick grumlas.

Jesus värdjade till deras sunda förnuft: skulle djävulen kriga mot sig själv? Tänk efter! ”Men om det är med Guds finger som jag driver ut demonerna, då har Guds rike nått er!” Det vill säga: se upp så ni inte vänder er mot Gud själv.

Hur känner vi igen det goda? Många tar ställning mellan ont och gott utifrån vad som *känns* rätt. Men det är inte alltid en säker vägvisare för oss. Mot detta tillämpar Jesus sitt logiska resonemang: ett rike där det råder inbördeskrig går under.

Det finns också en risk att vi bara utgår från vad som gagnar våra egna intressen. Sanningsfrågan blir då ointressant, vad som *verkligen* är rätt och fel. Fariséerna hade uppenbarligen egna anhängare som också hade förmågan att driva ut demoner. De kanske kände konkurrens från Jesus och därför tog de ställning mot honom.

Det är lätt att vi förlägger det onda långt borta. Långt från vårt land och från oss själva. Men det onda finns hos oss också och *inom* oss själva. Kampen mot det onda pågår inom oss var och en. Men det är en kamp som vi inte kan vinna på egen hand, utan Guds hjälp.

Det finns en berättelse om en gammal indianhövding som berättade för sitt barnbarn om den kamp som pågår inom människan. Det handlar om en kamp mellan två vargar som finns i våra liv, sa hövdingen.

Den ena vargen lever på glädje, vänskap, kärlek, hopp, ödmjukhet, empati, mod och förlåtelse. Den andra vargen lever på vrede, bitterhet, avund, svartsjuka, självförminskning, självömkan, skam och skuld. Vargarna kämpar med varandra, och det är livets kamp, sa hövdingen.

– Vilken varg vinner, frågade barnbarnet.

– Den som du matar, svarade hövdingen. Den varg vinner som du matar.

Här finns inte utrymme för neutralitet. Antingen matar vi den ena vargen eller den andra, men det går inte att undvika att mata bägge. ”Den som inte är med mig är mot mig” säger Jesus. Vi kan inte stå vid sidan av. Att inte ta ställning är också ett ställningstagande. Att inte välja är också ett val.

Det är med Guds finger som han bekämpar det onda. Den bilden visar den ojämna maktbalansen. Gud behöver bara peka så vet demonerna sin plats!

Michelangelos berömda takmålning i Sixtinska kapellet visar hur Gud skapar människan. I centrum på detta fantastiska verk sträcker Gud ut sitt finger och väcker liv i Adam. Gud behöver bara använda sitt finger, han är den som håller hela världen i sin hand.

Bibeln ger oss ingen förklaring till ondskan eller varifrån det onda kommer. Och vi kan uppleva att ondskans makt är skrämmande. Men Gud är ändå den som är starkast han den som har all makt. Vi människor kan begränsa ondskans följder men inte slutligt besegra den. Det

kan bara Jesus som är sann Gud och sann människa och som redan har vunnit det avgörande slaget när han dog på korset.